

1929 THANG 12 NGAY 19
Nam mậu thìn tháng 12 ngày 9
Khai bản thứ ba, thứ năm, thứ bảy
Mục báo phải trả tiền trước
Báo - quán, Tòa soạn và
Số tiếp lời rao
Đường Lagrandière, số 72
Điện thoại số 1: 606.
SAIGON

ĐUỐC NHÀ NAM

TIẾNG KÊU CA CỦA NGƯỜI

Ma-xê-dô-Niê (Macédoniens)

Trước đây, ký-giá đã có lúc phò
bày trên báo chương cho ai nấy
đặng hay rằng: trong chốn lệ thành
hạt Genêve gần hạt Vạn-Quốc, ký-
giá đã có dịp gặp gỡ không biết bao
nhiều hạn hữu của các xứ bị áp chế

Vừa bước chân ra khỏi phòng
Cải-cách nghiêm ngặt kia, đã hơ
hấp không khí trong sạch của cái
hồ bên cạnh một cách khoan khoái
vô ngần, thì tôi đã tưởng tượng
rằng, cứ theo lệ thường ngày, ít tới
lại gặp một sinh linh nào đây hoặc
tới báo cho tôi hay việc gì hoặc
thông tin tức gì cho tôi, hoặc cho
tôi một vật gì, hay cần khẩn tới cứu
giúp y chẳng. Bỗng tỉnh tôi khi nào
cũng muốn lãnh xa những chốn hốt-
đông chảnh-phú và không biết có cái
năng lực gì mà cứ xui khiến cho
những ký sinh linh đồng chủ đầu
đũa, đồng cam khổ số, hễ tới đi
một buổi, thì tới trước tôi mà than
vãn than thối vô chừng.

Cách phòng Cải-cách chừng một
trăm thước tây, tôi gặp một chàng
thiếu niên Bul-ga-re đã đi kiếm tôi từ
bao giờ. Chàng là tên của Tôn Xít-
Tôn tiên sinh; chàng chỉ lấy rau củ,
làm thực phẩm hàng ngày, chứ
không bao giờ sát hại sinh vật, phen
này muốn bày tỏ cho tôi hay việc
thắc oan bí mật của một nhà Giáo-
học tại xứ Bul-ga-re. Chàng Giáo-
học cũng trong phái tin đồ Tôn Xít-
Tôn tiên sinh, tiếp diện tin của
người bà con mới sang xứ Sô-Phi-A
(Sofia) thì đi liền, hỏi đi có đi song
không bao giờ trở lại nữa! Cách
vài tháng, người ta tìm được xác y
trong đám ruộng kia. Đối với việc
này mới xảy ra không bao lâu,
người bạn Bul-ga-re tìm tôi lúc này,
kể cho tôi nghe một cách cảm cảnh
vô ngần. Chúng ta thừa biết mạnh
mỏi của sự thám sát mới mẻ này vì
chính trong việc ấy, những kẻ có
trách nhiệm, những kẻ thù phạm
chính là phường không bao giờ mắc
phải trách nhiệm, mặc phải tội lỗi
cá, đích xác những quân Hắc Y
lộng quyền hành động như những
cặp thám sát năm 1925 vậy.

Nên chỉ trong trí não tôi hiện hiện
ra không biết bao nhiêu lần bà quá
của những kẻ bị thám sát khốn khổ
kia ở xứ Sô-Phi-A, tôi lại nhớ tới
một người thiếu phụ ở quê như vậy,
vì thương tiếc chúng con mà
mang bệnh nặng.

Lúc chàng Bul-ga-re ra về rồi, có
bạn tôi vì nghe việc thám sát ấy lần
đầu nên trong lòng phát sinh một
cảm tình vô hạn, có bên nói với tôi
rằng:

« Khốn cho tôi! chưa từng
đỡ y tới việc thám sát như thế
ấy, nên chỉ lúc này tôi không
nỡ hờ mồi nói vào, vì sự làm trái
ngại chàng khốn nạn kia, chàng
quyết tâm tìm ông, hỏi ông, nói
chuyện cùng ông cho được sự nghe.

Trước tôi chỉ biết những sự khốn
khở của người Ma-xê-dô-Niê bị
Hi-Lạp và U-gô-la-Vy hiếp đáp mà
phải trốn tránh. Tôi biết tình cảnh
đau đớn của họ và tôi cầu khẩn
cho họ rồi đây lần lần được giải
phóng. Ai ngờ ngày nay lại đeo
thêm cái vạ lớn: nói là xấu thì,
làm vậy, khiến cho lòng tôi đau đớn
muốn phẫn.»

« Ở Tê ra ở sau chưa biết
chuyện thám sát lẫn nhau ở chốn
thôn quê và lan khắp thành thị ở
Sô-Phi-A sao? Họ và lương tâm
làm cho xứ Ma-xê-dô-nô kinh
thảm động địa còn chưa thôi,
lạ còn bắt buộc ép uống nước
đau theo phe cùng họ, ra giữa thành
phố Sô-Phi-A mà tranh đấu nữa.
Việc tranh đấu lẫn nhau này đại ý
không có tỷ lệ giống với việc tranh
đấu của người dân xứ yêu nước giống
yêu nước non mà tranh đấu để đòi
lại bản quyền một cách hùng hào
chính đáng lắm. Bính nhân cũng đồng
ý với có nưong đây để quyết đem
nhiệt tâm phấn đấu mà đòi lại mọi
sự công bình, yên ổn cho dân Ma-
xê-dô-nô bị làm thân khổ số kia.

Bính nhân đây đã được mục kích
tình cảnh khốn nạn của một người
Ma-xê-dô-Niê có nhà mà bị đuổi
khỏi nhà, có ruộng đất mà bị người
khứ trục, nên chỉ ngậm đắng nuốt
cay, que người lưu lạc. Nhà không
có mà ở, phải nương náu dưới mái
thêm các phủ gia. Không khí nào
mà tôi quên được một đứa hài nhi
nằm trong chiếc võng, bên cạnh
một cụ già mà tiếng thở âm ỉm.
Nhìn lên tường chung quanh, thấy
treo vật dụng ưo nhỏ mà những kẻ
tội đồ, được phép lấy vật tuổ giăng
thành ngăn lợp. Cứ mỗi người thì
tạm trú một gia đình. Ở các ông
đó! Cái cảnh tượng như vậy cái thảm
kịch kia, in sâu vào trong não
cảm của ông, có lẽ làm cho các ông
khởi lên bài trừ cái thuyết « hòa
bình » giả dối kia mà cho lập sau
lưng không biết bao nhiêu cuộc
thám sát. Ngày nay, xứ Ma-xê-
dô-nô chịu nhiều nỗi đau đớn
vô chừng: nào là gia đình tranh
đấu, nào là đồng chủng hại lẫn
nhau, nào là bị ám sát bí mật. Thiếu
giữ giữ danh ái quốc mà ký trung
là phường bán nước hại dân. Có
nưong nên cần phải phân biệt
người Ma-xê-dô-Niê gắng sức phấn
đấu để đòi lấy tự do, cùng người
Ma-xê-dô-Niê, giả danh là người
khại phóng mà ký trung giết đồng
loại không gớm tay.

Có bạn hỏi ký giả rằng: « Quân
giết người lựa hạng người thế
nào thì chúng nó giết? » — Quân
hung ác ấy giết lẫn lấy nhau.
Đảng viên của một người lãnh tụ
này giết đảng viên của lãnh tụ khác.
Nhưng bên nào cũng muốn bắt buộc
lương dân vào phe đảng với mình cả.
Khốn nạn! trong xứ nào cũng
vậy, kể lương dân như Jacques Bon-
homme thuê trước đây phải đem
mình nộp thật cho quân lính hay cho
đảng phái cả. Tôi từng thấy nông
phu bị lính đi tuần lên bắt và
đem ra giết tại người nông Ma-
xê-dô-Niê tình cảnh cũng thế đó
mà thôi.
(Xin coi tiếp qua trang thứ 2)

Toà tiêu-hình đã kết án anh em học sanh: Quốc dân là gì?

- Ong Huỳnh-thiên-Lộc 3 tháng tù, 100 quan tiền vạ (án treo).
Trần-văn-Liêu 200 quan tiền vạ.
Hỗ-văn-Mãnh 15 ngày tù (án treo) và 23 quan tiền vạ.
Trần-văn-Dương 15 ngày tù và 23 quan tiền vạ (án treo).
Phạm-văn-Giá 100 quan tiền vạ.

Nghe đâu anh em học sanh không chông án.

TOA KÊU AN HOC SANH

Hình thành nước Pháp đã ra mặt.
Toà công lý của chính phủ (thuộc địa đã xử?) học sanh Nam-
Việt về tội danh lnh mặt thám và lnh cảnh sát?
Học sanh đánh lnh hay là lnh đánh học sanh?
Hôm nay không còn phải để cầu hỏi ấy. Đứng bảo đều biết rõ
ai là người sanh sự, ai là đánh trước.
Việc đã đến Tòa thì Tòa kêu án
Nếu không phải là ở xứ Việt-Nam thì cái vụ nhỏ nhen này đã
gửi đi xong hôm nọ kia, có đâu đến mất quan Tòa
Song chúng ta là dân thất quốc.
(Tòa kiểm duyệt bđ)

Lấy lẽ thiên quốc và thất quốc mà nói chuyện thì cái án hôm
nay không lấy làm nặng.
Người Tây đã cho mình là có ý phản nghịch và muốn đánh đổ
quyền cai trị của nước Pháp mà Tòa xử như vậy thì thật là rộng
lượng cho.
Điện ngoại thì là vậy đó, mà ký trung thì là Tòa không thể kêu
án cách khác được.
Được kêu án nặng hơn chăng? Được cặng khổ được.
Còn nếu thả đồng thì một ra thế nào?
Thì sự mất thể diện.
Mà thôi, anh em đã ra khỏi vòng lao tù, thì nên tạm quên sự
phải quấy đã cùng anh em suốt một cuộc đời.
Về vụ này bảo thầy nói lời ở nơi học sanh, bảo Annam lại cho
là lời ở nơi một người hành khách làm quan tòa ở xứ ta vì ở nơi
nơi lnh xét giết.

Chúng tôi không cho những điều ấy là nguyên do của sự cặng
đặt kết, bị chẳng qua là một dịp cho lửa ở trong đồng tro phát
cháy lại.
Nguyễn do đã có bày chục năm về trước
Mà người bưng tro cho lửa cháy là mấy người tây đặng đi tìm với
học sanh và lnh xét giết.
Lửa chỉ đốt một anh em học sanh thì thiếu đi tâm can của
kẻ ta tươi đống tro ấy.
Mặt nam đở trợ cho tâm can họ thì người phải mất.
Về vụ mà chúng tôi đi vì vụ này có hơi điếm nhiên một tí.
Kỹ thuật thì có kỹ thuật chứ yêu cầu thì không.
Hả chẳng biết đau đớn như người! Hả không cảm động vì anh
em bị đánh bị tù!
Song chúng tôi phạm lấy cái thông khê lý l Đình chịu đau đớn
vì anh em đi cho hai mươi triệu đồng bạc tình nộ.
Không! Không! Chúng tôi không yêu cầu chính phủ. Anh em
có phần trách cả sự cam tâm vì nếu hình pháp mà được công
bình thì cần gì phải yêu cầu.
Còn nếu không công bình thì yêu cầu có được chứng!
Mà rồi họ có dám để cho Tòa làm lung đầu!
Đã là dụng gươm mình mà đâm lấy mình có đâu còn đâm quấy
vết gươm ra nữa!
Mừng cho anh em được khỏi vòng lao tù!
Mừng cho đồng bào ta có dịp mà biết lý cái tình cảnh của
mình!
Song mừng bấy nhiêu lại buồn bấy nhiêu. Buồn cho cái số
mạng khốn kiếp của thiếu niên ta.
(Tòa kiểm duyệt bđ)

Lo là lo cho điều đó!
Chàng tôi nóng lòng mà lo xa vậy chớ có lo nào anh em lại sợ
cho ngày sau của anh em.
Anh em toàn là người có học thức lý đầu anh em không thừa
địp mà làm gương cho bọn thiếu niên.
Rồi đây cái cơ chí của anh em có ảnh hưởng cho quốc dân ta
lắm vậy.
Xin anh em biết lấy.
TRẦN-VĂN-ÂN.

THỜI SỰ

SAIGON
Toà đại-hình ngày 15 Jan-
vier xử vụ giằng cùm
người trái phép
Nên ngoài tòa đã đem vụ này ra xử,
song vì tên cáo là Nguyễn-văn-Sự,
đi khỏi kiếm không gặp, đòi không

n nhau, rồi ông Haberlay biểu lên
Nam-vang mà làm cây. Làm được
ít ngày, ông lên đem Sự về Lộc-ninh.
Sự sợ về Lộc-ninh bị đánh, phẫn
nữ, nhưng chủ bắt phải theo.
Đem về đến nhà, ông Haberlay
biểu sự làm việc tại nhà, và nói rằng
phải coi chừng đứng cho nó đi đâu
bớt.
Sự thừa dịp ông Haberlay đi Sa-
gon, bèn trốn. Không phải tại có tội
lành gì nên phải trốn, mà thật là vì
muốn lãnh cho khỏi những kẻ lương
công tức việc, an gian tũng công.
Cố Đặng-thị-Dung lấy xe hơi đi
theo bắt Sự lại. Có ta lấy một sự,
giấy lời tôi thứ thật nặng quán vào
2 ông chơn của Sự và lấy ông khóa
chữ mà khóa mới giầy lại, còn để
trở một đoạn lời tôi, để như Sự ở đi
lời đầu thì giầy nó khua rên ra y
lời đó.

Bữa 21 tháng ba ông Haberlay ở
Saigon về thấy vậy biểu mở ra, kéo
quan trên biết thì bị tội. Cố Đặng-
thị-Dung mở ra Qua hai ngày sau,
ông Haberlay có việc đi Saigon, có
Đặng-thị-Dung tiễn Sự lại nhà. Ông
về nhà mở, rồi đi Saigon, có ta ở
bắt tiễn lại.

Có người nóng ruột đồng bào, chạy
đi báo cho có và gọi đơn quan Biệ-
lý. Quan lên tại nơi tra xét, lúc ông
có thay mặt quan tòa và khám xét
thì thấy Sự ngồi dưới đất, 2 chơn
còn mắc trong xiềng và sưng tèn. Ông
có biểu cho Dung mở khóa, thì có
nói có quên sắp chữ chỉ chữ chỉ đó,
nên ông có biểu dân đưa cho môn
khóa mà bắt Sự ra.

Trước mặt ông có và quan bởi
thẩm ông Haberlay khai tự ông biểu
nhóm Sự lại vì sự nó rỗng mắt. Nay
ra giữa tòa ông nói rằng ông khai
vậy để đỡ gạt vợ ông!

Ra giữa đại-hình, quan chấ h tòa
Garrigue nhắc mấy lời khai cho
vợ chồng Haberlay nghe và buộc
tự theo lời khai ấy. Khi nghe lời
khai của 4 người chứng họ đều nói
có thấy vợ chồng Haberlay trốn sự,
quan chương lý Moreau đứng giấy
kết án rằng vợ chồng Haberlay, tuy
có xiềng, có trói, có ép buộc Sự làm
công chuyện, có nói sai lời trong vụ
liềm công, nhưng hai người không
có tội chỉ cho làm, tòa đem ra đại-
hình là chiếu theo luật đó mà thôi.
Ông nói tiếp rằng quả tan chính án
vợ chồng Haberlay có phạm luật,
song ông không nói kêu án tù, và
xin tòa xử « lấy lệ » để làm gương
cho kẻ khác về sau.

Việc trái phép ngăn cản, ai cũng
ghét, mà việc này, cứ theo buổi
nhóm đại-hình đây, và theo lời quan
chương lý Moreau đó, mà sao quan
tòa lại tha đồng là nghĩa gì?
Có phải kết án để làm gương cho
kẻ khác theo như lời của ông Mo-
reau không?

Giương như vậy, máy ông máy bà
chủ đề điều đại gì không sai làm
làm theo?

Xin quan tòa nên nhớ lại tháng
chạp năm ngoái, ông Nepear
chính tòa đại hình có tha bỏ g ba
người mà tòa nghĩ là kẻ giết ở g
ở G-a-dinh, bị giam 10 tháng, sau
ông Nepear tha bổng vì vô tội! Cái tra
trước nên sánh với cái tha sau này
vậy?

Thời, nói nhiều thêm học. Việc rõ
ràng như vậy, anh em lao động mà
mắt xem.

Quốc-dân là cái hồn linh, cái khí
thần-giống. Nói là hai vật, chớ kỳ
thật là nó hiệp ra có một mà gây
cho nên cái linh hồn ấy, cái khí
thần-giống ấy. Một cái thì ở trong
cuộc ký vắng, một cái thì ở trong
buổi hiện tại. Cái kia là được có
chung nhiều kỷ-niệm làm của di-
truyền, cái nọ là đở ứng thuận
ngày nay, sự muốn an chung ở lnh
là chỉ tiếp công để làm cho sanh
lợi cái gia tài của người thọ lãnh
chung. Lnh người chẳng phải tự
nhiên mà nên đặng. Nước công như
người, phải làm đời tận tâm rứa
sức, dám hao tổn và trải hết tất lòng
thì xã nghĩa hiệp, mới gây dựng
nên sự thịnh vượng làm của di-
truyền. Một lịch sử chỉ sự anh hùng,
các bậc vĩ nhân hào kiệt, cái vũ
vinh hoa chói rạng (tôi nói đây
chẳng phải là vinh hoa hào dảo),
đây là cái vốn của xã hội, ở trên
ấy người dựng thành cái chủ nghĩa
quá: gia. Được nhiều vinh hạnh ở
vàng chung như thuở trước, có
một cái tâm chí chung cùng
bấy nhiêu, đã gây thành nhiều việc
lớn lao, lại còn sáng chói làm thêm
nữa, đó là cái cốt yếu phải có
của đấng bậc thành ra một dân tộc.
Người nung nấu nhiều đời hao tổn,
càng đau đớn vì nỗi thâm sâu, thì
càng thêm nặng tâm lòng yêu mến.
Người thương cảm gia đình của
người đã lập thành và rồi truyền
lại.

Có câu hát của dân Spartiate sau
đây, lời tuy đơn sơ, mà thật là bài
ca tụng lòng tác của bất luận nước
nào. « Người xưa sao. Ta nay vậy,
ta nay sao người sau thế? »

Trong đời đi-vãng thì ta có mà
chia nhau một cái gia tài vừa-vinh
hoa vừa hốt hận, vì cuộc tương lai
thì có chung một cái mục đích quyết
thật hành. Đả cùng nhau đau đớn,
mong mỏi, thương nhớ, các đều đó hay
hơn đời kiếp quan thờ, các đều đó hay
và bình lược, có nhiều người hiểu
thần dạng đầu này, đã rằng ngó
ngó bắt đặng và chúng thế khác
nhau. Tôi nói trên kia: « Đả cùng
nhau đau đớn » phải vậy, sự chung
khó sau là cái mới đó buộc chột
nhai hơ n; hơn đều vai về. Nói
ký niệm quốc gia, thì cảnh bi-ai
hay hơn đời đức thánh, bởi vì nó
đã buộc người biết nghĩa vụ và
khôn cho người rấn sức cùng nhau.

Tổ thì quốc dân là một cái đoàn
thể làm ra với những tình cao
thượng của người đã chịu tổn và
bao giờ cũng sáng chói làm thêm.

L. H.
Dịch bài
« Ce qu'est une nation »
của ông E. RENAN.

Vụ kiện báo Annam Huong

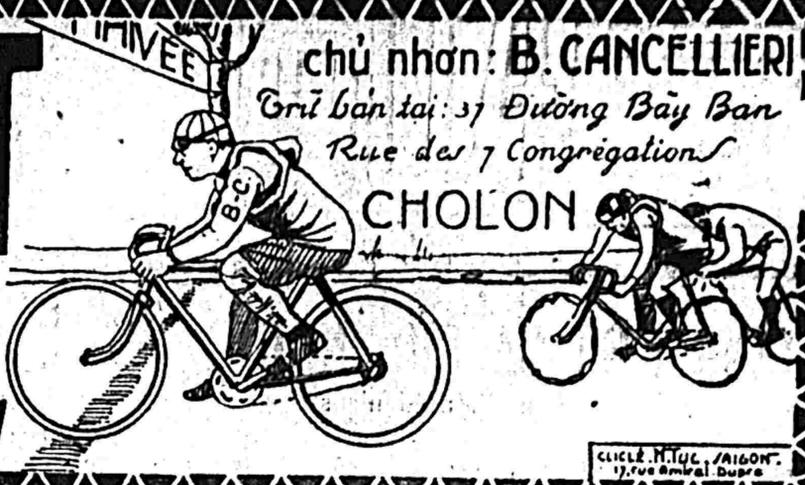
Truyền (ông Dejean de la
Batie và Paul marchet
Nguyễn-văn-Khính)

Ông Chevalier, biên phẩm ở Rach-
giá, bị hai ông Dejean và Marchet
công kích về nhiều việc, nên ông
kiện 2 ông viết báo.
Tòa đòi một phen, bèn nay tòa xử,
bữa hôm kia ông Chevalier xuống
tàu về tây! Lãnh mặt! Hôm nay có
trạng sự Gallet, Jévraco và Desgraud
cái cho hai ông viết báo. Còn trạng
sự Réveil báo chữa cho Chevalier.

Ông Gallet thấy giấy đòi đòi 14
Janvier 1928 mà năm mới 1929 đã
đến rồi, vậy thì thật ngày nay ông
nói rằng tờ trái đòi ấy không đúng
ngày, phải hủy đi.
Bên ông Réveil nói cái bản sao
lực có lên 1928, 1929. Chớ trong
bản-cái đó thật 1929, nên trạng sự
Réveil xin có xử.
Tòa nghe theo trạng sự Réveil rồi
đình qua kỳ nhóm đại hình ba
tháng sau (Avril, Mai, Juin) sẽ xử lại.

BECE SPORT

CHỦA CỦA CÁC HIỆU XE ĐUA chế riêng cho người Annam dùng

chủ nhân: B. CANCELLIERI
Gửi bán tại: 37 Đường Bàu Bàu
Rue des 7 Congrégations
CHOLON

CICLÉ H. H. C. SAIGON
17, rue Bachelier Dupré

ĐỜI CHỜ RỒI.

Tiệm bán HỘT xoàn FRANCOIS-SU đã dọn lại số 68 góc đường Bd. Bonnard và Filip-pini gần chợ mới Saigon, nơi nhà thương thi ngõ xéo qua, gần nhà ngũ Nguyễn-phong-Cảnh (chỗ căn nhà của Đổ-vân-Mười bán hàng lúc trước).
Sáng diệp khai trương M. FRANCOIS-SU hạ giá hỘT xoàn rất rẻ nội trong 2 tháng.

Củ là? Củ là? Thưa phải, dẫu này của nhà thuốc « NGUYEN-VAN-TRI » ở Mytho, mới làm ra, và tại đó có bán đủ các thứ thuốc tây như máy nhà Đổ-đực-phòng langsa ở Saigon vậy.

Sách Dân-trí-thơ-xà

Tác giả: M. Phan - đình - LONG
M. Lâm-tân-Hưng làm chủ biên:

Định chính phong tục	0 20
Viet-Nam lịch sử thiết lập	0 20
Một trăm chuyện lạ trên đất	0 15
Đời liên lịch sử (chủ yếu ghi)	0 40
agha quố-ng?	0 40
Thiên như công soạn (chính bao)	0 15
người nói chuyện công trở)	0 20
Đầy kim chỉ Nam (tập số má)	0 20
quố)	0 20
Thần-thuyết: Thuyết quái-đồ-đồ	0 20
(3 cuốn)	0 20

ĐỀ XUẤT BÁN:
Một chủ biên (Như dân tâm sự),
Truyện Gia-các Kháng-Minh chế nghĩa
(Mà cuốn truyện bộ).

DUYNG HOÀN:
Giáo-mạng chơi Xiêm (chính bao rít
thé).
Giết-lý Anh-hàng (Quốc sự bí, tiểu
thuyết).
Chữ độc giả muốn mua mà trở lại được
ở bán-hàng và giá rẻ xin gửi thư cho
M. Lâm-tân-Hưng chủ tiệm Hưng-Phát,
tự ngõ Ngã-Năm, Phường-Lương, Saigon
mà thương nghị.

Ecole Nguyễn-văn-Mười

33, Rue Martin des Faidherbes
au-dessus de la gare de Daikao

Dạy học
1. Đánh máy viết (Dactylographe)
2. Làm sổ sách thương mại (Steno-graphie)

Học phí
Học viết bằng máy mỗi tháng... 8000
Học làm sổ sách... 6000
Học cả ba tháng thì thiệt nghé.

**Thầy dạy báo trưởng đang là viết thư cho
ban trưởng mà thương nghé.**

RÈ THIẾT RÈ: RÈ THIẾT RÈ.

VALISES

Đủ kiểu - Bằng da

TRỞ BAN TẠI HIỆU

Nguyễn-văn-Trần

94-96, Bd Bonnard
SAIGON
TELEPHONE: 119 228

Qui-vi thương-gia

Qui vi thương gia và điện chủ
Saigon, Cholon, Mytho, Thudaumot,
Tienhoa cũng máy tính lán cạn.

Vi sao mà máy ông không thấy
lời là cho đánh rành, như cái nhà
buôn người Langsa vậy?...

Và một hai khi phải bị khách tận
lời mà không thấy, là không hay là
vậy...

Muốn tranh cho khỏi máy sự
thì quí ông hãy chịu tốn lời 30 p.
tới 10 p, mỗi tháng, thì sẽ sách ông,
sẽ có một người Langsa trước học
tại trường cao đẳng thương mại ở
Paris, lãnh bao hết và sắp đặt một
cách kỹ lưỡng theo luật thương mại.
Như vậy mỗi tháng thấy rõ ràng
lời là, nơi đâu, xài phí cách nào...
Xin viết thư hay là đến tận nhà
M. Nguyễn-phong-Tâm ở Puro
Medes Tailors 30 rue Sabourin mà
thương nghị.

Lương-y Quảng Đông

Ông Hà-vi-Quang chuyên trị bệnh
đám, ho, thổ-huyết, tiện-huyết, ngứa
thở, trúng phong, đau bại, hoàn thiện
vi thấy thấp, các chứng. Trị bệnh con
má và các chứng-bệnh đơn bà.

Xin đến nước Ông Hà-vi-Quang có
lương-cấp là nghiệp trường chuyên
nên Y-học-Quảng-đông.

Số 7 đường Marchais
Cholon

Ra ơn cứu thế

Tại Chợ-quán có xuất hiện ra 2 vị
rất hảo tâm, xin đọc giả lưu ý.

1. Ông Trịnh-khánh-An số 77 đường
Boulevard Gallieni cho thuốc thiên
thời.
2. Bà Hà-mịch-Phải (bà phủ Phải)
số 85 đường Boulevard Gallieni, cho
thuốc phong thuốc cuối.

Thuốc cho không lấy tiền, nhưng
mà xin phở đem và theo đúng thuốc.
May mà được lành bệnh thì xin
giới thiệu vào nhật báo cho công
chúng biết mà tìm đến mà xin.

Quan hải Tùng thư

Quan hải tùng thư xuất bản những
cuốn sách sau này rất là có ích, xin
anh em mua xem, để gây niềm tự trị
cho nước nhà.

1. Lịch sử nhân loại 0 25
2. Thế giới cường quốc
(chính trị) 0 20
3. Phụ nữ và động 0 20
4. Chánh trị nước Nhật 0 17
5. Xã hội luận 0 25
6. Đông-tây văn hóa-phổ biến 0 45
7. Trí khôn 0 10
8. Kinh tế học tiền sử 0 25
9. Văn minh Âu Mỹ 0 12
10. Chánh trị nước Trung-hoa

Từ này về sau sẽ xuất bản mỗi
tháng một cuốn, để anh em mua mà
mua xem, xin gửi thư và tiền cho
Ông Hà-vi-Quang,
Quan hải tùng thư,
Quai Đống-lá, Huế.

NGUYEN-VAN-CHUC

88, Rue Amiral Courbet
SAIGON

Thiên nghệ về máy may lán gao,
đã ráp hơn 40 cái nhà máy rồi đưa
đúng vào lòng quí khách.

Máy may chạy bằng motor của
Masout hay là máy làm chuyên
lớn nhỏ đủ kiểu, mua bán thật
đúng, giá phải chăng.

Lời rao vặt

(Petites annonces)

GIÁ TIỀN

MỘT TUẦN LẪU	1 p.00
HAI TUẦN LẪU	3 00
MỘT THÁNG	4 00
HAI THÁNG	7 00

Độc giả muốn gửi rao vặt
chỉ thì xin nói vấn đề chi tiết
được 6, 7 hàng chữ trong
một cột báo thôi.

Kiểm-Thai dit Liêu-Quoi

168-170 Rue d'Artois Saigon
TELEPHONE 20

Tiệm Kiểm-Thai dit Liêu-Quoi có bán
đồ 1: phụ táng xe ngựa, 2: xe kéo,
3: đồ bài ká, 4: yên xe ngựa, 5: Cao su
đội 6: Ống bơm bánh xe.

Lại cũng có bán các thứ đồ con em,
lâm mũi xe hơi, bộ-bóng, bộ-xim đóng
may áo quần xe, Cờ lán lợp mũi và
may áo quần cho trẻ học sinh, đóng, con
cưa sắt xe.

Giao thiệp khắp về giá phải phải
chàng.

Chị giùm

Thuốc Thiên-thời rất thần-hiệu,
cho không làm phước.

Một năm một tháng này trong địa gian
hay các bệnh Thiên-thời, nhất là một
Caman, Giời, Bướu, bẹn đái đi gửi
mười hay các bệnh ấy. Vậy nên tôi xin
cho quí ông đưa cho các loại, biết chi chi
thuốc ở các trường nhà, phòng giúp đỡ
nghèo nàn trong con lớp bệnh.

Thưa anh bạn là T. Trần-thời-từ tháng
hàng của tiệm Hưng-Lương-Đường ở
88, đường Đại-Nghi (Boulevard) số 88, nhà
số, dạy cách đóng, đóng đồ ká, nhà
số Thái-Y-Viên Saigon đi để nghiên cứu
về các pháp chữa-bệnh được 10-15 năm
ở địa phương.

Vậy anh bạn là T. Trần, m. gia, muốn
bắt đầu vào công việc. Ông ở nhà viết thư
đi chỉ ở cho anh, thì anh bạn cần tiền
gửi, gửi thuốc cho anh.

Chàng anh bạn chi, mà cứu cứu mạng
quốc, tương quí-giờ quí bà mà nên chi chi
đi, anh là họ nhiều công đức, xin làm 7,
8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20,
21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31,
32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42,
43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53,
54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64,
65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75,
76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86,
87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97,
98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106,
107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115,
116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124,
125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133,
134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142,
143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151,
152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160,
161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169,
170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178,
179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187,
188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196,
197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205,
206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214,
215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223,
224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232,
233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241,
242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250,
251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259,
260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268,
269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277,
278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286,
287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295,
296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304,
305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313,
314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322,
323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331,
332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340,
341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349,
350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358,
359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367,
368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376,
377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385,
386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394,
395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403,
404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412,
413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421,
422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430,
431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439,
440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448,
449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457,
458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466,
467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475,
476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484,
485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493,
494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502,
503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511,
512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520,
521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529,
530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538,
539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547,
548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556,
557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565,
566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574,
575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583,
584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592,
593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601,
602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610,
611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619,
620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628,
629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637,
638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646,
647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655,
656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664,
665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673,
674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682,
683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691,
692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700,
701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709,
710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718,
719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727,
728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736,
737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745,
746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754,
755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763,
764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772,
773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781,
782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790,
791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799,
800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808,
809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817,
818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826,
827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835,
836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844,
845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853,
854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862,
863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871,
872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880,
881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889,
890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898,
899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907,
908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916,
917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925,
926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934,
935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943,
944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952,
953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961,
962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970,
971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979,
980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988,
989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997,
998, 999, 1000.

NỮ-KIỆT CÁCH-MANG NƯỚC NGA

Nước Nga không có cuộc vận động nữ quyền. Nhưng dân nước Nga vì bị áp bức về giai cấp, cho nên họ cảm biết về nỗi bất bình. Xưa kia quyền lợi dân bà nước Nga sánh với quyền lợi dân ông chỉ hơn nhau chút đỉnh mà thôi. Vì lợi quyền hai bên vẫn đã không hơn kém là bao, nên cuộc vận động về nữ quyền thường thường không mấy ai nghĩ đến. Và chúng tôi đau đớn của toàn thể dân chúng còn to lớn hơn nỗi đau đớn riêng của một mình giai cấp họ nữa. Bởi việc nhà không lớn, vì vậy mà nước Nga không có nữ quyền vận động, chỉ có giai cấp dân tranh mà thôi.

Cuộc đấu tranh của nước Nga, dẫu khi là cuộc đấu tranh của loài người, lo làm sao mà làm người, lo cuộc đấu tranh của dân bà với dân ông còn quan trọng hơn nữa.

Đương lúc chủ nghĩa khủng bố (Terrorisme) đang còn thịnh hành, dân bà cũng đi ném bom như dân ông, họ bị chính phủ bắt bỏ giam cầm, bắt làm những công việc nặng nề khổ sở, có khi bị đẩy đi Tây-bà-lỵ-là, có khi bị đem lên « đoạn đầu đầu ». Họ đã biết bao nhiêu nhiệt huyết phải biết bao nhiêu tình thân, so với dân ông dân ông trong đảng h-v-o, đồng đảng không kém gì, đảng cầm không kém gì.

gi, mà hàng hải cũng không kém gì.

Thờ mà từ khi thần tự-dự bước chân vào cõi đất nước Nga, không hề nghe một người nào bàn đến câu chuyện « dân bà phải chiếm quyền lợi với dân ông ». Tuy vậy, bọn họ dẫu không ra tay, động về nữ quyền, song cũng có tham dự vào các đảng, như đảng Lập-hiến-dân-chủ, đảng Xã-hội-cách-mạng, đảng Mang-so-vit (Menschevit), đảng Bôn-so-vit).

Tình hình các xứ trong nước Nga, dẫu dân cũng vậy, phần nhiều các quan lại hành chính, bọn dân ông ra đảm nhiệm, song cái nguyên động lực dựng nên một thế giới trang hoàng rực rỡ như kia, phần nhiều cốt ở bọn dân bà. Dân bà nước Nga cũng gánh vác công việc như dân bà phương Tây. Ta thử tình xem trong cuộc dân chủ đại hội mở ở nhà hội viên A-lich-son-dạt bao nhiêu người dân bà chiếm ghế nghị-viện. Kỳ hội kỳ có 1600 đại biểu dự hội, trong số đó có 23 người đại biểu dân bà. Đó là không hề mấy người dân bà làm « tốc kỳ » những người này cũng có quyền bỏ thăm.

Trong hội Âu chiến, dân bà nước Nga đã gánh vác một phần nặng nề, kịp đôn đốc cách mạng, cải cách đó cũng không hề dứt được chút nào. Tình hình nước nhà ngày càng rối loạn, thì cái trách nhiệm dân bà trông nom nhà cửa, lo chợ áo cơm ngày càng nặng thêm họ đi cấy ruộng, đi chăn trâu, đi quét dọn sửa sang đường sá (đường xe lửa), họ phải đứng đờ, trước cửa hàng cơm để lãnh phần sửa phần bánh, đem về cho con, thường thường đứng chờ đến mấy giờ mới được. Mộng họ trông mong cho cuộc cách mạng thành công, cũng nóng nảy như dân ông, chẳng qua họ không có thì

giữ đồ bán lán đồ thôi.

Họ bỏ xuống thợ đi phần đầu: có một lần họ đã sắp sửa khai chiến với quân thù.

Họ thực là những vị anh hùng lạng lẽ trong hồi cách mạng, mà cái tình đó, họ đã rơi rớt trong hồi chiến tranh. Tuy thân họ đã chịu biết bao nhiêu nỗi đau đớn ê-chề, mà không thường được coi trọng gì.

Trong bọn dân bà nước Nga, có năm vị nhân tài xuất chúng. Năm vị ấy là:

Ca-từ-rin Bờ-ret-cốt-cay-gia (Catherine Breshkowskaya) Mă-rít-ét Bô-rít-đô-nô-ra (Marin Spiridonova) Bô-tu-ê Bô-rina) A-lê-dăng-đô-rô Con-len-tai (Alexandre Kollontai) Bô-năng-rô Mă-dă-mê Bít-sen-trô.

BÀ CA-TỪ-RIN

Cái tình thân của một vị là mẫu cách mạng nước Nga, như bà Ca-từ-rin, thực ngày nay không có một ai sánh kịp. Tuy bà đã trải trăm cay ngàn đắng, mà cái tình thân của bà mạnh mẽ, không hề chán nản chút nào. Tuy thân bà đã trải bao phen đầy đọa số đầy, mà cái lòng bà vẫn vững nước Nga được tự do, sau trước không hề thay đổi. Tâm địa của bà sáng suốt, trong sạch, đong đĩnh về sự nghiệp phấn đấu, trong khoảng đời cách mạng dài dặc đó, đã chịu biết bao nhiêu nỗi đớn đau, nhưng mà những nỗi đớn đau trước mắt, bà không hề gì, chỉ đem ngày lo nghĩ đến cuộc thành công sau này mà thôi.

(Còn nữa)